

УДК 32:340.12(09)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.54.30>

**В'ЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ:
ДЕЯКІ РОЗМИСЛИ ПРО ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО В УКРАЇНІ**

Володимир Муляр

*Поліський національний університет,
факультет права, публічного управління та національної безпеки,
кафедра суспільних наук
Булвар Старий, 7, 10002, м. Житомир, Україна*

В статті розглянуто проблему українського державного будівництва в розмислах В'ячеслава Липинського – видатного теоретика українського питання, політика і політичного мислителя, фактичного засновника консервативної політологічної школи в сучасній українській політичній думці. Аналіз здійснений на прикладі найвідоміших його праць: «Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму» та «Україна на переломі (1657–1659). Замітки до історії українського державного будівництва в XVII-ім столітті». Простежена логіка обґрунтування проблеми побудови української держави, починаючи від постановки питання про надзвичайну складність здобуття Держави Української і закінчуючи видатною ідеєю про відповідність державної організації та природи українців як народу, його духу, ментальності. Висвітлені головні вузлові положення цієї логіки. Зокрема, розкривається ідея В. Липинського про формування національної ідеї у якості базової, висхідної умови процесу українського державотворення. Наводиться висновок вченого про те, що без організуючої ідеї неможлива жодна держава в історії, а такою організуючою ідеєю для українців може бути лише національна ідея. Розкривається смисложиттєве значення національної ідеї, котрою має бути проникнутий весь процес побудови української держави.

Особлива увага зосереджена на ідеї створення нової політичної еліти України як проблеми, яка логічно випливає з питання про національну ідею. Показано, що цей контекст автор розділяє на дві взаємопов'язані частини. Перша з них актуалізована як проблема формування нової української аристократії (провідної української верстви) у якості органічної єдності найкращих представників усіх значущих суспільних верств українського соціуму. Висвітлені основні вимоги, які В. Липинський сформулював до майбутньої політичної еліти України, зокрема, патріотизм, професійність, лицарство і благородство тощо. Другу частину вказаного контексту вчений актуалізує як питання гетьманської влади, яку має визнати нова провідна українська верства (нова українська аристократія). Показано обґрунтування В. Липинським гетьманської влади як органічної для українського народу.

Висвітлені погляди В. Липинського на форму державного правління в Україні, зокрема, показана його переконаність в необхідності монархічної форми правління як найкращої для українського народу. Одночасно поданий висновок вченого про класократію як ідеальний метод організації нової української аристократії, яка служитиме українському народу.

Ключові слова: В'ячеслав Липинський, українська держава, національна ідея, політична еліта, нова українська аристократія, гетьман, українська гетьманська монархічна держава, дух народу, ментальність українців, класократія.

Серед когорти вітчизняних політичних мислителів, провідників та активних діячів українського національного руху В'ячеслав Липинський займає особливе місце. Його без жодного сумніву можна назвати одним з найвидатніших, найпоследовніших та системних теоретиків української державності. Він став тією політичною та інтелектуальною постаттю, яка протягом усього свого життя обстоювала законні права українців, української держави та української нації. Поляк за походженням, який зазнав особистої родинної

трагедії через свої політичні переконання, В. Липинський виявився одним з найзавзятіших захисників українського питання в часи столітньої давнини, коли Україна черговий раз виборювала своє право на незалежне існування.

В'ячеслав Липинський прожив коротке життя. Він помер у 49 років, страждаючи тривалу частину свого життя від важкої хвороби. Однак цей справжній український патріот залишив після себе таку інтелектуальну та практичну політичну спадщину, глибина якої не втрачена і до сьогодні. Недаремно поет Євген Маланюк називав Липинського «Кантом української думки», а поміщик і знаменитий український меценат Євген Чикаленко вважав його найбільшим інтелектом в Україні після Грушевського. Істинність висловів цих відомих українців легко доводяться як тією широкою палітрою проблем, які актуалізував В. Липинський у своїх творах, так і глибиною його висновків, що мають і будуть мати значення для українців завжди, як тільки постає питання їх самостійного державницького життя.

Теоретичні висновки В'ячеслава Липинського важливі як для спокійних періодів розбудови української держави, так і для турбулентних. Тим більше заслуговують на увагу його роздуми сьогодні, в час повномасштабного війни, яку розв'язала росія проти українського народу. Саме в такі часи будь-який народ, що стоїть перед смертельною загрозою, звертається в тому числі до своїх пророків – людей, які роздумували над смыслом існування свого народу, не лише практично, але й інтелектуально творили умови, шляхи і способи його виживання і утвердження. Серед таких пророків для українців сьогодні є в тому числі і В'ячеслав Липинський.

Варто нагадати, що В'ячеслав Липинський займався активною як політичною, так і науковою діяльністю в першій третині минулого століття. Завдяки до того цього часу в Україні почався інтенсивний український рух, спричинений суперечливим і одночасно взаємодоповнюючим тандемом політичних поглядів Т. Шевченка і М. Костомарова, що дало поштовх до становлення в XIX–XX століттях цілої плеяди блискучих вчених, творчістю яких були закладені підвалини сучасної української політичної думки [1, с. 148]. Ось чому на час активної діяльності В. Липинського в Україні вже склалися основні філософсько – політологічні доктрини, які актуалізували українське питання і пропонували шляхи його вирішення. Після тривалого і наполегливого пошуку українством свого власного національно-політичного, духовного, культурного шляху, який тривав майже все XIX століття, почала народжуватись українська політологічна школа, представлена у своїх трьох основних напрямках: народницькому, консервативному та національно-державницькому [2, с. 132]. В сукупності вони актуалізували три основні проблеми теоретичного і практичного вирішення українського питання: народу, нації, держави. До слова, це триєдине завдання стояло на порядку денному у всіх народів, які ставали на шлях самостійницького розвитку. Історичний досвід показує, що кожна країна вирішувала цю ключову задачу власного розвитку по-різному, актуалізуючи одну з трьох показаних вище проблем у якості визначальної.

Саме такий методологічний підхід ми можемо спостерігати, аналізуючи українські політологічні течії кінця XIX – початку XX століття, коли кожна з них віддавала пріоритет народу, державі чи нації. І якщо дві останні з них (консервативна і національно-державницька) остаточно сформувалися саме на початку XX століття, то перша, а саме, народницька політологічна школа у вітчизняному інтелектуальному просторі вже мала досить тривалу історію. Народницька течія, найяскравішим представником якої був Михайло Грушевський, мала своїм джерелом ще ідейно-світоглядну основу кирило-мефодіївців і до виникнення консервативної та національно-державницької течій ідеї народництва глибоко

укорінилися серед інтелектуальної еліти українців. Ось чому до появи праць В'ячеслава Липинського як фактичного засновника консервативної політичної доктрини (так само як і до появи праць Дмитра Донцова у якості одного із засновників національно-державницької політичної доктрини) українська політологічна думка перебувала під панівним впливом саме народницької школи. Остання, як відомо, у центр своєї концепції ставила народ. Згідно з цією позицією історія народу, його ідеалів та прагнень, мотивів його боротьби, культурного і духовного розвитку – головне питання будь-якого справедливого життя суспільства. А питання про державне будівництво є похідним від першого. У своїй праці «Нарис історії українського народу» (розділ «Загальні риси української історії. Розселення українських племен») М. Грушевський зазначав, що «економічна, суспільна і культурна історія українського населення для деяких періодів – єдино можлива історія українського народу, а внаслідок цього, навіть незалежно від загальних керівних принципів сучасного історичного дослідження, в історії українського народу взагалі на перший план мають бути висунуті явища економічної та культурної еволюції і простежені протягом усього часу, доступного дослідженню».

В цьому суспільному й культурно-економічному процесі ми маємо ту основу народного життя, яка проводить нас через усі стадії існування українського народу й пов'язує в одне органічне ціле його історію» [3]. Дещо раніше він показав причину такого методологічного підходу: «Самостійним державним життям український народ жив порівняно недовго, у давній період своєї історії і потім, уже тільки уривками, у пізніші сторіччя... Тому зовнішні політичні й державні відносини цього часу можуть цікавити нас лише постільки, поскільки вони безпосередньо чи опосередковано впливали на національне, економічне і культурне життя українського населення» [3]. До цього можна додати і ту відому зневагу, а то і ненависть до інституту держави з боку українців, оскільки остання для них ніколи не була своєю, національною, що зумовлювалося тривалою відсутністю державницьких форм життя українського народу. Ось чому М. Грушевський вважав, в усіх відносинах народу і влади (читай-еліти) зверхнім є народ. Народ зверхній над державою. В конфліктах народу і влади вина завжди знаходиться з боку влади – таке наукове і життєве кредо народницьких поглядів М. Грушевського [2, с. 136]. Ця, на мою думку, помилкова методологічна позиція показала свою обмеженість в часи столітньої давнини, коли українці в черговий раз зазнали поразки на ниві власного державотворення. Однак це не є питанням даної статті.

В'ячеслав Липинський не сприйняв ідеологію народництва. Незважаючи на те, що він так само, як і представники народницької політологічної течії, бажав щасливого існування українському народу, шлях і способи досягнення такої мети він вбачав у іншому. В. Липинський був переконаний в тому, що серед трьох вказаних проблем українців (народ, держава чи нація) питання народу методологічно не є головним. Пріоритетним є питання держави. В'ячеслав Липинський вважав, що держава, особливо, національна, відіграє ключову, а фактично вирішальну роль в організації, спрямуванні та захисті інтересів суспільства і громадянина. «Без своєї власної суверенної державної організації не може бути нації. ...Тільки власною державою може дана нація захистити свою власну матеріальну і духовну культуру од знищення її чужими націями...» [4, с. 454]. І ще: «Нація наша роз'єднана політично, ідейно й культурно. Щоб не загинути на віки, вона мусить сотворити свою державу, свою одну національну державну ідею, таку, яку у формі національно-державної незалежності мають Москалі, Поляки, Чехи, Угри, не кажучи вже всі інші великі культурні нації...» [4, с. 352]. Таку думку вчений проводить у всіх своїх працях, системним ж чином вона викладена у найбільш відомих працях «Україна на переломі

(1657–1659). Замітки до історії українського державного будівництва в XVII ст.» та «Листи до братів –хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму».

Актуалізуючи ідею побудови української держави як головної умови українського самостійницького життя, В. Липинський вважав, що така держава неможлива без організуючої ідеї, а такою для українців може бути лише національна ідея. Національна ідея є свідченням формування національної свідомості народу, його перетворення в націю. «Не існує, – підкреслював В. Липинський, – ні одної європейської нації без спільної ідеї національної незалежності і без спільної боротьби за цю незалежність. І тільки коли існує об'єднуюча спільна ідея української національної незалежності, можемо говорити про існування української нації» [4, 328]. В протилежному випадку жодної держави побудувати не можна, як не можна зростити жодної нації. Тому що національна ідея – це одночасно і початок державотворення, і шлях державотворення і його кінцева мета. Це мета, яка має стати мрією, заради якої народ готовий страждати і боротися. «Коли відродження нації відбувається без національного ідеалізму, – писав В. Липинський, – без любови до цілої нації в усіх її класах і групах, без того ідейного національного пафосу, того романтичного захоплення образом нової волі й незалежності нації, що йшло в парі з відродженням усіх європейських народів, то внаслідок того з самого поняття нації викидається весь його живий творчий зміст. Остається тільки форма – мертва шкарлупина без зерна» [4, 335]. Ці слова великого патріота України написані на віки! Тому, що вони читаються актуально і сьогодні! І так само, як і сьогодні, коли українці постали перед проблемою реального відстоювання державної і національної незалежності, до краю загостреної російською агресією проти України, так само і тоді, століття тому В. Липинський бачив цю проблему як ключову для українства.

Обґрунтувавши ключову значущість національної ідеї у створенні української держави, В. Липинський розкриває наступну проблему цього процесу – формування політичної еліти. Для нього це питання надважливе і дуже болоче. Бо вчений виходив з того зрозумілого йому факту, що українська політична еліта насправді дуже розрізнена і, як правило, спрямовує свою політичну діяльність не на захист українських інтересів. І в цьому полягає головна трудність української справи. У своїй програмній праці «Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму» В. Липинський дає нищівну характеристику українській еліті: «Найбільший український руйнівник – це zarazом і найбільший український революціонер. Розуміється, він сам того не знає, бо минувшина України для нього чужа, бо досвіду історичного, традицій та національної індивідуальності в ньому немає, бо він – так само, як і його предки з часів «Руїни» – безбатченко, маріонетка, одна з тих, що періодично вискакують на нашій землі і, відігравши свою роллю в чужих спритних руках, зникають з історичної сцени, не зіввавши по собі нічого, «ні науки, ні завітів», своїм нащадкам, і власне з діянь таких безбатченків і маріонеток повстала відома теорія, що Українець – це недомосковлений Поляк, або недопольщений Москаль; що «Малоросія» була б собі спокійним російським Провансом, де процвітав би культ аполітичних галушок, гопака й бандури, якби не сусідство Польщі, яка від часу до часу підіймає в цьому Провансі ірриденту; що «Русь» була-б найбільш патріотичною «малопольською» провінцією Польщі, якби не сусідство Москаля, який усе хоче Польщу з допомогою її внутрішньої «Русі» розвалити. Збунтований Москвою проти Польщі «Русин» і збунтований Польщею проти Москви «Малорос» – ось як дивляться на нас сторонні аранжери «українських політичних комедій» [4, с. 373]. Ось чому, коли історія надавала українському народу шанс на державну незалежність, його політична еліта не виявляла волю, гідну свого народу. В. Липинський доводить свій висновок в контексті подій української історії, свідком

і учасником яких він був сам. Як доказ – дві його цитати. «...Боротьба за створення Української Держави, тобто за здобуття певної волі для української нації, була ведена людьми, які в державну незалежність України не тільки перед тим ніколи не вірили, але навіть до самої ідеї державної незалежності ставилися з погордою й ворожею» [4, с. 329]. І далі: «І не тому проголосили інтелігентські українські соціалістичні партії самостійність, що вони раптом відчули непереможне бажання має мати свою власну державу, а просто тому, що нова Росія большевицька не захотіла з ними, як репрезентантами української нації, говорити... Російські більшовики, а не національна ідея українська, примусили наших провідників нації ступити на шлях повного національного визволення, шлях самостійності і державного будівництва» [4, с. 331]. Як це нагадує нам новітню українську історію! Настільки ці слова В. Липинського є пророчими. Адже і зараз, в час смертельної небезпеки для українського народу і української держави, створеної агресивною росією, небагато знайдеться серед сучасної української політичної еліти справжніх провідників національної ідеї, тих, хто готовий пожертвувати своїм добробутом, здоров'ям і навіть життям для досягнення благородної цілі — національної свободи і державної самостійності українців.

В'ячеслав Липинський закликає створити нову українську політичну еліту. Це стане можливим тоді, коли між собою об'єднаються віддана державницькій ідеї частина старої правлячої верстви з тими новими активними провідниками, що вийдуть з народу. Таким чином, буде створена нова українська аристократія – нова провідна українська правляча верства, яка складатиметься з найкращих представників усіх суспільних верств. «Найкращі між хліборобами, найкращі між військовими, найкращі між робітниками, найкращі між інтелігентами, найкращі між промисловцями і т.д. – ось нова українська аристократія» [4, с. 412]. Дуже важливу роль в цьому контексті В. Липинський відводить українській інтелігенції (поетам, письменникам, акторам тощо), яка має підтримати нову українську верству своїм впливом на народ. Найважливішими рисами утвореної політичної еліти поряд з патріотизмом і професійністю він називає лицарство і благородство, звільнення від рабства і хамства. Саме провідна українська верства, за думкою В. Липинського, має перебороти спочатку в собі, а потім і в своєму народові два первородні гріхи українства – анархію і зрадництво. Таким чином, здавити внутрішній український бунт, який заважає встановленню дисципліни, порядку і організованості – цим дуже важливим засадам державного будівництва.

Створенням нової провідної української правлячої верстви процес формування української політичної еліти не вичерпується. Провідна українська правляча верства має визнати владу Гетьмана. Саме гетьманська форма державного правління, як вважав В. Липинський, відповідає національним традиціям українського народу. У своїй праці «Україна на переломі. 1657–1759. Замітки до історії українського державного будівництва в XVI-ім столітті» він зазначав, що Б. Хмельницький одним з перших зрозумів роль спадкової монархії для української держави [5, с. 142]. «Тільки реальна, дійсна, нефальсифікована національно-державна традиція може стати основою для будови реальної, дійсної, а не «літературної» Української національної Держави. Ця реальна, дійсна, державно-творча, а не державно-руйнуюча українська національна традиція зв'язана нерозривно з поняттям Українського Гетьманства. ...Всякий ворог Гетьманства, це свідомий або несвідомий ворог державного й незалежного існування Української Нації» [4, с. 400]. Однак, гетьманства не простого, а такого, суть якого випливає з національного духу українців. «Гетьманство, – переконував В. Липинський, – це символ єдності Української Нації і сили Української Держави, персоніфікований в особі традиційного, національного дідичного Гетьмана. Воно стоїть понад всіма кастами, партіями, класами і ні до кого в нації спеціально не належить

так само, як не може до когось спеціально належати і чийсь монополю бути само традиційне поняття Української Нації. Гетьманство об'єднує собою в одну національну цілість поодинокі класи людей, що живуть на Українській Землі...» [4, с. 411].

Отже, обґрунтування В. Липинським нової української політичної верстви логічно виводить на проблему форми державного правління, яке необхідно побудувати в незалежній Україні. Фактично він проголошував монархічну форму державного правління у якості найкращої з усіх. Це має бути українська вільна держава монархічного типу на чолі з Гетьманом. Обґрунтовуючи висновок про таку форму української держави, В. Липинський писав: «Такою формою єсть персоніфікація нашої національної ідеї в особі одного і єдиного для цілої нації Голови національної держави, символізуючого собою повагу, силу, єдність і неподільність цілої Української Нації» [4, с. 396]. І далі: «Вага монархії... полягає в тім, що оточена загальною пошаною єдина для цілої нації Особа Монарха персоніфікує в собі єдиний і обов'язуючий усю націю Маєстат Нації» [4, с. 397].

Обґрунтування В. Липинським монархічної форми правління для незалежної України пояснюється не лише відомою ідеалізацією Б. Хмельницького, що ми спостерігаємо в творах вченого. Пояснення ми знаходимо ще й в тому, що сам В. Липинський, як не дивно сьогодні сприймати, був категоричним противником демократії як форми державного правління. До цього висновку він прийшов, аналізуючи історію українського державотворення, зокрема в XVII столітті, коли Україна втратила шанс на державну незалежність. «Історія наша – писав В. Липинський, – вже сотні разів нас навчила, що наша демократія, всі оці канцеляристи і писарі по фаху, демагоги по тактиці і кар'єристи по духу – всі оті Брюховецькі, Тетері, Петрики й їм же «несть числа» – на одне були тільки здатні: знищити власну українську державно-творчу аристократію, а з нею й українську державу. ...Але збудувати щось нового, свого на тім порожнім місці українська демократія ніколи не змогла» [4, с. 344]. Очевидно, він вважав, що держава як суспільна інституція не здатна з'явитися в атмосфері демократії. «Кожна демократія в чистім виді, – писав В. Липинський, – така, як наша сучасна демократія українська – це організм без спинного хребта. Спинний хребет кожної державної – отже й державної демократичної організації – армія, не твориться «виборами», ані демократичною, найбільше «народолюбною» політикою. Армія твориться силою зверху вниз, а не знизу вверх...» [4, с. 347]. Можна припустити, що в цьому контексті великий українець мав на увазі не тільки армію, але й весь український соціум – органи центральної державної влади, органи місцевих влад, а також громадянське суспільство як органічні складові його «хребта». Несприйняття В. Липинським демократії як форми правління, можливо, пояснюється його переконанням в тому, що український народ за свою історію не пройшов стадії старої монархічної традиції і не набув повною мірою здатності будувати важливі засади державності – організованість, дисципліну, порядок, структурованість групових інтересів тощо. Таким чином, можемо констатувати, що він впритул підійшов до ще одної ключової проблеми українського державотворення. Вона полягає в тому, що будь-яка державна організація в країні має бути адекватною природі самого народу, його історії, традиціям. Справжня, діяльна і стійка держава – це завжди відображення духу народу, його ментальності як сукупності духовно-світоглядних, етико-моральних та мисленнєвих особливостей, які зумовлюються низкою суттєвих причин – економічних, історичних, природничих, побутових і т. д. і є для кожного народу індивідуальними [6, с. 87]. Ось чому В. Липинський вважав, що демократія не підходить українцям для побудови власної держави. В усякому разі, на той час. Аналізуючи різні форми внутрішньої організації суспільних інтересів в різних країнах, він писав: «Отже, в різних формах внутрішнього взаємовідношення

до себе (расового, матеріального, числового, морального і т.д.) активних і пасивних елементів даної нації треба шукати причини різниць в методах організації національної аристократії. ...Різнородну організацію національних аристократій я розділяю на три основні методи, що в своїх головних рисах повторюються стало і незмінно у різних націй в різних добах їх існування. Методи ці я називаю: охлократія, класократія, демократія» [4, с. 449]. І серед них В. Липинський віддає перевагу класократії як найбільш адекватному методу організації правлячих сил в країні. З цього приводу він писав: «Класократією я називаю метод організації аристократії такої нації, яка в процесі свого матеріального і расового розвитку вже виразно поділилась на органічні класи, володіючи персонально своїми засобами продукції та спаяні міцно внутрі однаковим способом матеріальної праці та однаковою психікою, впливаючою, як з цього однакового способу праці, так і з їх внутрішнього расового родства і зі спільної історичної традиції» [4, с. 450]. Зважаючи на сказане вище стосовно відповідності форми державного правління і духу народу, його ментальності, можемо стверджувати, що саме класократію В. Липинський вважав найкращою державною організацією для України.

Отже, ми розглянули ключові розмисли В'ячеслава Липинського щодо побудови української держави. Саме цими надважливими проблемами української держави та української нації, показаними вище, які В. Липинський актуалізував століття назад і які, на мою думку, не втратили своєї актуальності і сьогодні, саме цим і цікавий, і важливий для нас великий український вчений і патріот В'ячеслав Липинський.

Список використаної літератури

1. Муляр В. І. Громадянська позиція Т. Шевченка і розвиток політичної думки в Україні / Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. 1994. № 1. С. 147–153.
2. Муляр В. І. Політологія: навчальний посібник 4-е вид., перероб. і доп. Житомир: ЖДТУ, 2015. 335 с.
3. Грушевський М.С. Твори: у 50 т. / Редкол.: Г. Папакін, І. Гирич та ін. Львів: Світ, 2002. Т. 22. Нарис історії українського народу / Упор. І. Гирич, В. Кавунчик. 2015. 568 с.
4. Липинський В'ячеслав. Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму / Політологія. Кінець XIX – перша половина XX ст.: Хрестоматія / За ред. Семківа О. І. Львів: Світ, 1996. С. 328–477.
5. Липинський В'ячеслав. Україна на переломі (1657–1659). Замітки до історії українського державного будівництва в XVII-ім столітті / Український історичний журнал. 1992. № 5. С. 139–154.
6. Муляр В.І. В'ячеслав Липинський: деякі замітки щодо політичного проекту України // Трансформація українського суспільства та його еліти у контексті цивілізаційного розвитку Європи. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 16 листопада 2018 року. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. С. 84–88.

**VIACHESLAV LYPYNSKYI:
SOME THOUGHTS ON STATE BUILDING IN UKRAINE**

Volodymyr Muliar

Polissia National University,

Faculty of Law, Public Management and National Security,

Department of Social Sciences

Boulevard Stryi, 7, 10008, Zhytomyr, Ukraine

The article examines the problem of Ukrainian state building in the thoughts of Viacheslav Lypynskyi – an outstanding theoretician of the Ukrainian issue, politician and political thinker, the actual founder of the conservative school of political science in modern Ukrainian political thought. The analysis is carried out on the example of his most famous works: «Letters to the bread-making brothers. About the idea and organization of Ukrainian monarchism» and «Ukraine at a turning point (1657–1659). Notes on the history of Ukrainian state construction in the 17th century». The logic of the justification of the problem of building the Ukrainian state is traced, starting with the question of the extraordinary difficulty of obtaining the Ukrainian State and ending with the outstanding idea of the correspondence between the state organization and the nature of Ukrainians as a people, their spirit, mentality. The main nodal provisions of this logic are highlighted. In particular, the idea of V. Lypynskyi about the formation of a national idea as a basic, ascending condition of the Ukrainian state-building process is revealed. The scientist concludes that no state in history is possible without an organizing idea, and only a national idea can be such an organizing idea for Ukrainians. The meaningful significance of the national idea, which should permeate the entire process of building the Ukrainian state, is revealed.

Special attention is focused on the idea of creating a new political elite of Ukraine as a problem that logically follows from the question of the national idea. It is shown that the author divides this context into two interrelated parts. The first of them is actualized as the problem of the formation of a new Ukrainian aristocracy (a leading Ukrainian stratum) as an organic unity of the best representatives of all significant social strata of Ukrainian society. The main requirements formulated by V. Lypynskyi for the future political elite of Ukraine are highlighted, in particular, patriotism, professionalism, chivalry and nobility, etc. The scientist actualizes the second part of the indicated context as the issue of hetman power, which must be recognized by the new leading Ukrainian stratum (the new Ukrainian aristocracy). V. Lypynskyi's justification of hetman power as organic for the Ukrainian people is shown.

The views of V. Lypynskyi on the form of state government in Ukraine are highlighted, in particular, his conviction in the necessity of a monarchical form of government as the best for the Ukrainian people is shown. At the same time, the scientist's conclusion about classocracy as an ideal method of organizing the new Ukrainian aristocracy, which will serve the Ukrainian people, is presented.

Key words: Viacheslav Lypynskyi, Ukrainian state, national idea, political elite, new Ukrainian aristocracy, hetman, Ukrainian hetman monarchical state, spirit of the people, mentality of Ukrainians, classocracy.